

DET STARTEDE MED EN DRENG, SOM BARE IKKE KUNNE "MAKKE RET". I KENDER TYPEN, IKKE?

Københavns
Kommune

Artiklens forfatter på tur med børn fra Adelgården

Det går op for personalet, at børn gør mange ting for at få anerkendelse fra kammeraterne og være med i fællesskabet. Og så begynder de at gå 'med på' det i stedet for bare at skælde ud.

Af Rasmus Haarup Madsen, pædagog og afdelingsleder i Udflytteren, Den Integreerede Institution Adelgården

Hvis man skal sige det kort, er det, der karakteriserer os allermest, at vi i dag hele tiden har fokus på arbejdet med fællesskaber og barnets (og vores egen) rolle i dem.

Men lad mig starte med begyndelsen.

Det hele startede nemlig for nogle år tilbage, hvor vi havde fornøjelsen af en dreng, som bare ikke kunne "makke ret". I kender typen... så blev der lige knækket en gren af æbletræet, så røg en af de smås sko i toilettet, så kunne han ikke kende forskel på dit og mit. Man kan roligt sige, at konflikter med børn og voksne fyldte meget i den her drengs hverdag. Når vi snakkede med ham og spurgte ind til, hvorfor det var, at Diegos høje, flotte, nybyggede LEGO-fyrtårn skulle væltes og spredes for alle vinde, så fik vi svaret: "Det ved jeg ikke, det fik jeg lige lyst til".

Vi er Adelgårdens udflytter, i hjertet af København ved Kongens Nytorv. Hver morgen pakker vi vores 50 børn i en bus og suser op til vores gård ved Frederikssund. Her har vi køkkenhaver svarende til et mindre landbrug, der skal passes, vi har høns og kaniner (på en god dag er det kun hønsene, der er fritgående), vi er en spytklat fra fjorden og endnu tættere på skoven. Vi voksne er udemennesker, der elsker at lave bål, bygge pilehytter og hoppe i vandpytter.

Da vi voksne havde været alle tænkelige strategier igennem uden held, inviterede vi Ditte fra støttekorpsen på besøg. Efter en halv times observationer, hvor der havde været nok at se til, faldt ti-øren: "Har I lagt mærke til, at de andre drenge står derovre og griner?". Ganske rigtigt, et stykke udenfor stormens øje stod den her flok

... så blev der lige knækket en gren af æbletræet, så røg en af de smås sko i toilettet, så kunne han ikke kende forskel på dit og mit...

drenge og fejrede larmen og al den virak, det skabte.

Barnet er ikke 'sygdommen' – men et mangelfuldt fællesskab er problemet

Den oplevelse var rent 'aha' for os og den vendte vores perspektiv på barnet 180 grader. I stedet for at betragte barnet som "sygdommen", så måtte vi konstatere, at barnets ageren blot var symptomerne på et fællesskab, som ikke fungerede. Det var simpelthen hans måde at høste anerkendelse på, fra et fællesskab han brændende ønskede at blive en del af.

Nu vi tænkte over det, var der egentlig mange lignende eksempler. En formiddag hvor det var øsende regnvej, store vandpytter og masser af mudder, kom jeg forbi den her flok drenge (inklusive ballademageren) og opdagede, at de var ved at "vaske" gårdens vinduer med en blanding bestående af lige store mængder vand, jord og grus. Det var vores store drenge - de burde jo vide bedre - så jeg blev faktisk ret sur og fik med en vis skraphed i stemmen forklaret, hvorfor det var en rigtig dårlig ide! De lovede guld og grønne skove, og vi hjalp hinanden med at få skyllet vinduerne i noget rent vand.

Klip til næste dag: Sørme om ikke vores vinduer fik nøjagtig den samme behandling som dagen i forvejen! En mindre detalje var dog anderledes.

Børn har simpelthen nogle gange brug for at færdiggøre deres egne samtaler – dét må vi respektere!

Denne gang var det kun ballademageren, der stod og pudsede vinduer, mens de andre stod rundt om og morede sig og var behjælpelige med at fortælle, hvor der manglede at blive vasket. "Det var ham, der gjorde det!", sagde koret i samme øjeblik jeg rundede hjørnet... og tænk, jeg hoppede på den. Straks begyndte min pædagogiske prædiken, "det her er simpelthen ikke OK, og hvad var det nu jeg sagde i går, og øv hvor er det tarveligt gjort af dig".

I dag ved jeg bedre: Han havde gjort regnestykket op i hovedet og var kommet til den konklusion, at risikoen for at blive opdaget af en sur voksen var værd at tage med, hvis han kunne højne sin status hos de seje drenge – højne sin status i fællesskabet.

Vi holdt op med at spørge: "Hvorfor gjorde du det?" og spurgte nu: "Hvorfor synes I, det er sjovt?"

Med udgangspunkt i materialet fra 'Fri for Mobberi' begyndte vi at holde samlinger med børne-

gruppen, hvor vi tog hul på at italesætte det ansvar, der ligger i at være en del af et fællesskab.

- Hvordan er man en god ven?
- Hvordan føles det egentlig, når man ikke har nogen at lege med?
- Hvordan kan man hjælpe, hvis nogen bliver uvenner?

Denne tilgang har spredt sig som ringe i vandet, så vi nu tænker i fællesskaber i stort set alle sammenhænge.

Så gik vi i garderoben og lavede fællesskaber der. Og vi indførte 'en stor ven'.

Sidste år afsluttede vi et aktionslæringsprojekt med fokus på pædagogiske rutiner, under kyndig vejledning af Søren Schmidt.

Vi valgte garderoben som læringsrum. Også her blev det hurtigt tydeligt for os, at det spændende egentlig ikke var at have fokus på selvhjulpethed "og ryd nu op efter jer selv", men at kigge nærmere på det fællesskab, der opstår, når 20 børn har et kvarter til at tage tøj på og

Masser af 'naturlige' aktiviteter – masser af muligheder for forskellige fællesskaber

pakke deres tasker, inden bussen fragter os hjem til byen igen.

Vi opdagede da, at børnene har travlt med at aftale, hvem der skal sidde med hvem i bussen, og med at afslutte diverse snakker, som startede, mens vi forinden sad og spiste frugt. Det var nødvendigt, at vi voksne gav ungerne tid til det, før der kunne komme fokus på det, som vi anså som værende hovedopgaven, nemlig at få tøj på.

Vi indførte begrebet "en stor ven". Vi bad de største om at kigge rundt, når de havde fået styr på deres egne stumper, og se om nogle af de mindre havde brug for hjælp. Tanken var aldrig, at vi som voksne skulle være overflødige, men

det blev næsten tilfældet. Vi kunne sidde på en skammel midt i garderoben og kun hjælpe med de sværeste lynlåse. Det bekræftede os bare i, at børnene elsker at leve op til det ansvar og de forpligtigelser, som der også er, når man er en del af et fællesskab, og vores mindste fik en relation til de store forældre.

I det hele taget snakker vi meget om fællesskab med vores største børn. Lige så snart vi alle er tilbage efter sommerferien, så holder vi samling med de børn, som skal starte i skole til næste sommer. Her er vi meget tydelige, når vi fortæller dem, at nu bliver de mødt med et nyt sæt krav og forventninger (det må ikke opfattes

så sort/hvidt, som det kan lyde). De er netop blevet udpeget som rollemodeller hver og en; de er de største, de klogeste og dem der ved aller mest om at være en god ven i vores børnehave, og den viden skal de hjælpe med at give videre til de andre børn. Som om de ikke var vokset nok i løbet af sommerferien, så kommer de mindst 10 cm. tættere på solen efter sådan en snak!

Også i vores skole-forberedende arbejde har vi fokus på fællesskab, i langt højere grad end at vi har fokus på tal og bogstaver. De fleste børn begynder at få en interesse for tal og bogstaver i 5 års alderen og vi skal naturligvis sørge for, at de får lysten stillet i dagligdagen, lige så vel som vi skal spille fodbold, synge, gyng og meget andet. Derfor synger vi alfabetsangen til frugt, skriver navne på vores tegninger, har store tavler som vi kan tegne og skrive på, har gravet træstubbe ned, hvor vi har tegnet bogstaver, så man kan hoppe sit navn.

Fællesskab gør godt. Det varmer at høre til.

Han havde gjort regnestykket op i hovedet og var kommet til den konklusion, at risikoen for at blive opdaget af en sur voksen var værd at tage med, hvis han kunne højne sin status hos de seje drenge – højne sin status i fællesskabet.

Men når vi samler vores skolebørn, så er det i høj grad for at snakke om at være en del af et fællesskab. Man skal lære at lytte til hinanden, række hånden op, vente på tur, hjælpe hinanden og måske allervigtigst så skal man vænne sig til at tale foran en forsamling. Det sidste er så afgjort det sværeste. For nogen børn er det meget naturligt at plapre løs, mens andre har brug for en mere snigende tilgang og megen støtte. Men det hjælper enormt meget på lysten, når man som fortæller mærker, at ens kammerater lytter interesserede på det, man har at sige!

Practice what you preach!¹

Slutteligt er der den voksnes rolle, som jeg vil sammenfatte i: Practice what you preach! Vi voksne ser os selv som en del af fællesskaberne, både de der fungerer, men også de der ikke fungerer.

Hvad gør vi forkert, når børnene glemmer at tage hensyn til hinanden? - når der opstår en hård tone? - eller når vi oplever et barn i en udsat position udenfor fællesskabet? Så må vi kigge på de aktiviteter, vi laver med børnene, vores ture ned i skoven og hvad vi snakker om, når vi holder samling. For eksempel.

En klog mand har engang sagt, man kan ikke ændre noget hos børnene, før man ændrer noget hos sig selv!

Adelgården

Adelgade 3

1304 København K

Tlf.: 33 12 60 54

Mail: adelgaarden@mail.tele.dk

¹ 'Praktiser det, du prædiker!' (red.)